

Liggevægge, badekar og rodekummer – virker det?

Rodekummer under tag er attraktive og trækker grisene ud på udearealet. Sølekar er populære men bliver brugt til at tisse i, og liggevægge er en berigelse særligt på arealer med megen sol

NYE LØSNINGER AF KAREN MUNK NIELSEN

Gennem de seneste år er der afprøvet forskellige tiltag for at gøre udearealer til slagtesvin mere interessante og via indretningen styre grisenes gødeadfærd. Ved en temadag i juni arrangeret af ICROFS gjorde forskere, rådgivere og landmænd status og delte ideer og erfaringer.

Udviklingscenter for husdyr på friland, UHF, har gennem de seneste par år registreret slagtegrises adfærd og brug af udeareal under forskellige forhold i projektet pECOSYSTEM, hvis mål er at skabe mere attraktive udearealer for økologiske slagtesvin, der jo stort set alle gøres slagtefærdige på stald. I kort form er konklusionen, at tilbud og aktiviteter på udearealerne motiverer grisene til at gå derud, men at det fortsat er vanskeligt at finde frem til en indretning, så gødningen bliver afsat på spalterne og det faste gulv holdes tørt.

Rode og hvilekummer

Overdækkede rodekummer med flis eller andet organisk materiale er testet i flere stalde i flere udfordringer. Formålet med dem er at skabe bedre velfærd - at grisene roder mere og længere, og at de hviler mere og længere. Håbet er også, at rodekummerne kan reducere det område, der bliver gødet på og dermed reducere ammoniakfordampningen. Kummerne leverer på flere af disse parameter.

Registreringer viser, at alle grise bruger kummerne. Det viser sig, at kummerne ikke kun bruges til aktivitet men også i stor udstrækning til hvile. Knap halvdelen af de grise, der opholdt sig i kummerne, hvilede. Grisene bruger generelt ikke kummerne som gødeareal, fremgik det af UHF's gennemgang af resultaterne.

Når det gælder gødeadfærd og miljø, konstaterede Lisbeth Brogaard Petersen, SEGES Anlæg & Miljø, at rodekummer bidrager til et mere rent udeareal. Der er flere zoner omkring rodekummen, som er mere tørre end i stier uden rodekummer. Jo mere tørt, jo mindre ammoniakfordampning må man forvente.

Passer godt til storstier

En ulempe ved rodekummerne er, at der kan opstå aggressioner, når flere grise, end der er plads til, vil benytte



Projektet pECOSYSTEM har blandt andet afprøvet badekar i svinestierne som pendant til sølehullerne på marken. Grisene vil gerne ligge i karrene, men de tisser også i vandet, så landmanden har et stort arbejde med at holde karrene rene. Foto: Udviklingscenter for husdyr på friland.

kummen samtidig. Svinekonsulent Lars Lambertsen, Økologisk Landsforening, anbefaler en størrelse på kummerne, så 20-25 procent af grisene kan opholde sig derinde samtidig.

Ifølge Lambertsen er rodekummer lettest at indpasse i systemer med storstier.

- Det er de alene af den grund, at der er færre kummer at vedligeholde, og at arbejdet kan udføres med minilæsser. Man skal sørge for at gøre det let at passe kummerne, når man etablerer dem, understregede han.

“ - Liggevægge trækker ikke i sig selv flere grise ud på arealet, men er de placeret, så de giver skygge for solen, er det her, grisene foretrækker at ligge, og skrå vægge ser ud til at være mere attraktive end lige

RIKKE THOMSEN, UHF

Gødevægge og liggevægge

Vægge på udearealet kan have forskellige funktioner. Liggevægge går helt til gulv og kan skabe skygge for

solen. Både lige og skrå vægge er afprøvet.

- Liggevæggene trækker ikke i sig selv flere grise ud på arealet, men er de placeret, så de giver skygge for solen, er det her, grisene foretrækker at ligge, og skrå vægge ser ud til at være mere attraktive end lige, forklarede Rikke Thomsen, UHF.

Liggevægge skal være fritstående med plads til passage omkring, så der ikke bliver blindgyder.

Gødevægge er vægge, der er åbne forneden men lukkede i grisenens øjenhøjde. Denne udfordring inviterer til at gøde ved væggen, og Lisbeth Brogaard Petersen anbefalede på temadagen såvel gødevægge som overdækkede rodekasser, når man skal indrette udearealer.

Griseri i badekarret

Et tredje tiltag, som er testet i praksis, er badekar som en pendant til sølehullerne på friland. Konklusionen er, at grisene gerne hopper i, men også at de tisser i karret.

- Der følger et stort rengøringsarbejde med. Det er ikke nogen super ide, men så har vi prøvet det, konstaterede Rikke Thomsen.

Karen Munk Nielsen er kommunikationskonsulent i Økologisk Landsforening

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne



Artiklen er skrevet ifm. projektet Demonstration af nye økologiske løsninger II. Projektet er støttet af Promilleafgiftsfonden for Landbrug, Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikterne og Miljø- og Fødevareministeriet.

Udearealer – hvad siger grisene

Udviklingscenter for husdyr på friland har registreret grisenes adfærd ved forskellige tiltag, der skulle forbedre udearealerne. Konklusionerne er:

Attraktivt udeareal

- ▶ Aktiviteter på udearealet trækker flere grise derud. Det gælder også foder og vand
- ▶ Begrænset adgang til ressourcerne kan give forstyrrelser og aggression

Dyrevelfærd

- ▶ Rodekasser giver rig mulighed for rodeadfærd
- ▶ Liggevægge giver skygge og komfort på solrige arealer
- ▶ Sølekar giver afkøling men benyttes til urinering

Hygiejne

- ▶ Svært at styre gødeadfærd
- ▶ Hygiejnen bliver ikke altid forbedret af tiltagene

Arbejdstid

- ▶ Ekstra tiltag på udearealet er forbundet med ekstra arbejde